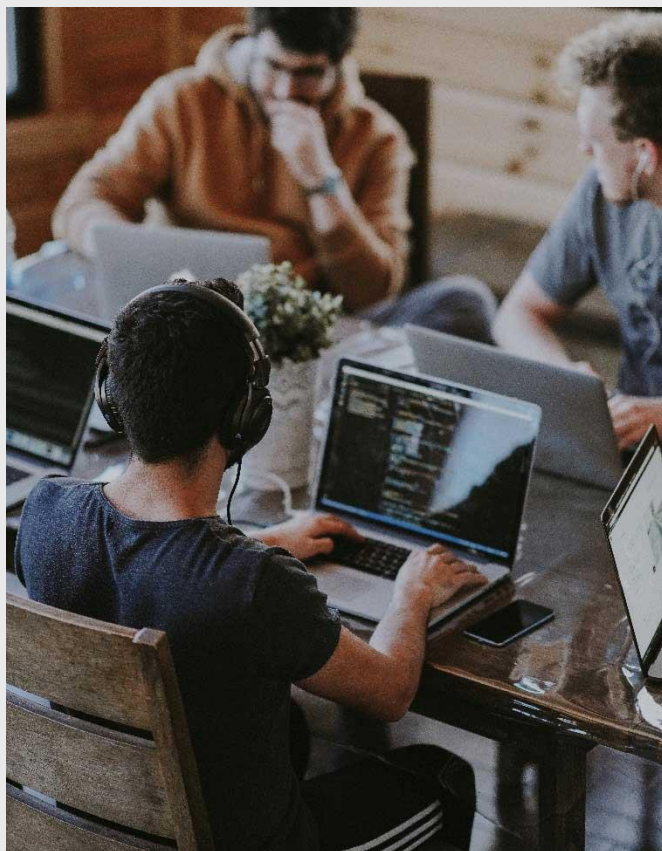

Відкрита наука у контексті
академічної доброчесності:
етика роботи з відкритими
даними та принципи їх
цитування

Чуканова С.О., канд. пед.н.,
завідувач сектору Наукової бібліотеки,
старший викладач кафедри психології та педагогіки,
Національний університет
«Києво-Могилянська академія»

Сучасна цифрова епоха вимагає всебічного розвитку наукових досліджень та удосконалення їх методів.

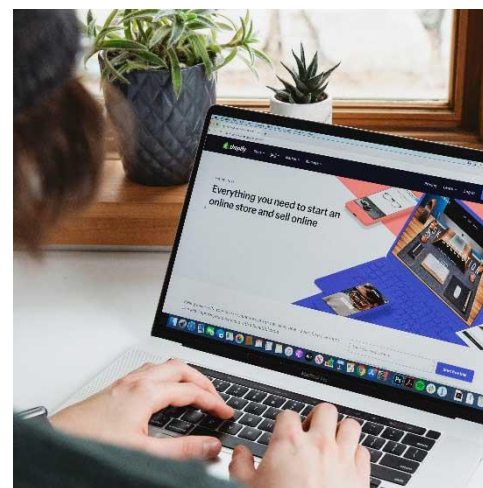
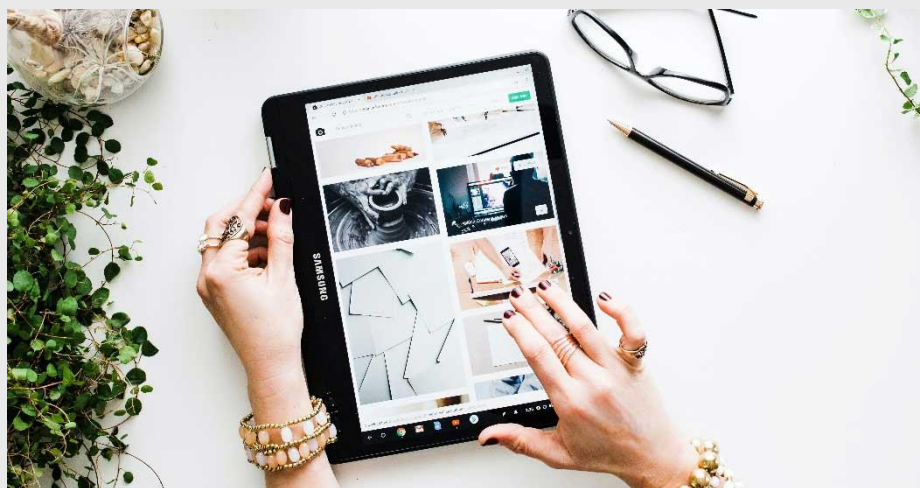
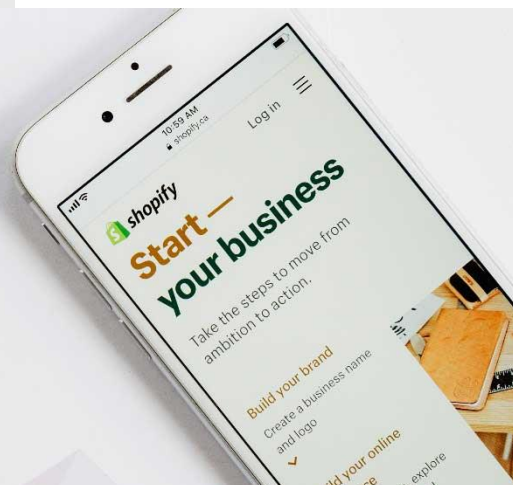
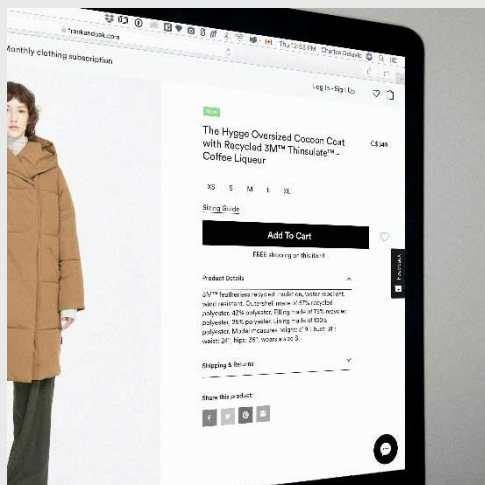
Цей процес відображається і на результатах досліджень, що сприяють розвитку наукової комунікації. .

На сьогоднішній день пакети даних досліджень є більш популярним інструментом наукової комунікації, ніж стаття у науковому часописі.

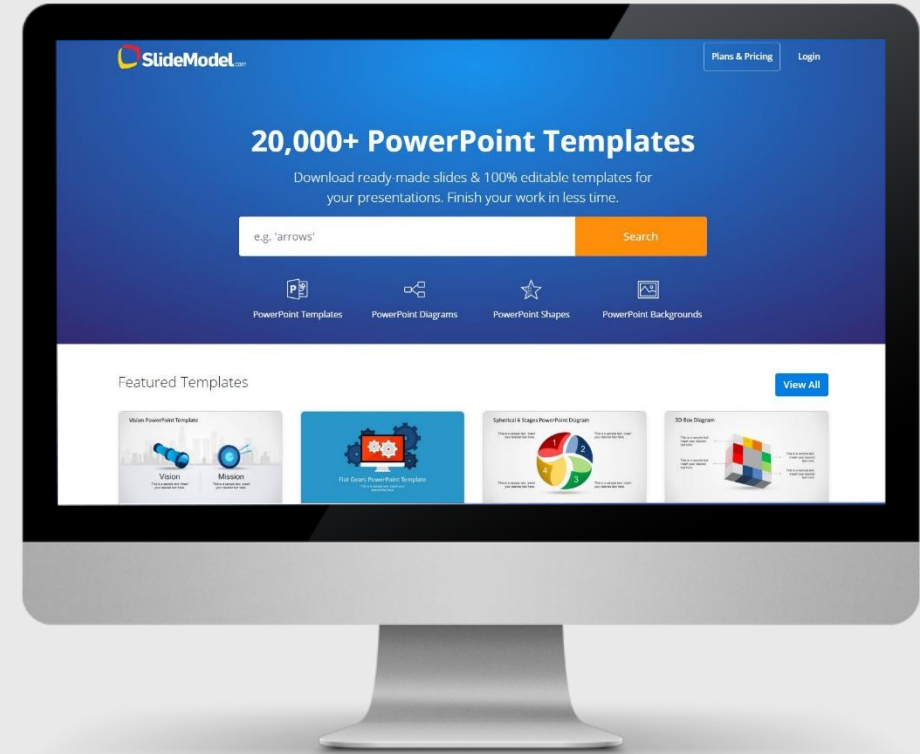

На думку К. Боргман, успіх наукового дослідження залежить від швидкості розповсюдження його результатів для їх подальшого використання чи верифікації

Дослідницька рада інженерів та фізиків (Engineering and Physical Sciences Research Council), дані дослідження визначає як «...записаний фактичний матеріал, який зазвичай зберігається та приймається науковим співтовариством, як необхідний для підтвердження результатів дослідження.»

Асоціація європейських наукових бібліотек (Ligue des Bibliothèques Européennes de Recherche) наголошує на тому, що **відкрита наука** передбачає прозорість у всіх процесах: від збору даних до публікації результатів дослідження та повторного їх використання

Цикл УДД -Створення - організація - збереження- розповсюдження

Data life cycle

- The stages of development of the data component of the research process, from study conceptualization to data analysis and archiving, feeding back to earlier stages.
- Ступені розвитку компонентів даних дослідницького процесу від вивчення до аналізу та архівації , повертаючись до попередніх ступенів
- <https://www.ddialliance.org/taxonomy/term/170>

аналіз даних відбувається
для забезпечення
результатів дослідження

планування дослідження, тобто
опис того, які дані будуть
зібрані, і як керувати ними та
надавати до них доступ протягом
тривалості дослідження;

інтеграція даних з різних
джерел здійснюється для
формування однорідного
набору даних, який можна
легко проаналізувати

збір даних відбувається або
вручну, або посередництвом
спеціальних приладів, після чого
дані конвертують у цифровий
формат

відкриття нової інформації
можливе лише за наявності
якісного опису даних
(метаданих, супровідної
інформації);

забезпечення якості даних
відбувається шляхом перевірок
та верифікацій

збереження даних особливо
довготривале відбувається
шляхом розміщення даних у
електронному архівні,
репозитарії, центрі даних

опис даних відбувається
посередництвом якісних
метаданих

УДД

Цифрова епоха сприяє швидкому накопиченню та розповсюдженню даних у великій кількості, тож дослідникам та бібліотечним фахівцям необхідно удосконалювати свої вміння роботи з даними та їх управління

LIBER

виділяє п'ять основних типів навичок, що пов'язані з **базовими принципами відкритості даних** (знаходженням, доступом, інтероперабельністю, повторним використанням), **знанням метрик** (бібліометрії, альтернативних метрик тощо), **публікаційної активності та моделями відкритого доступу, академічною доброчесністю та науковою етикою, громадянською наукою.**

Кожен з типів у свою чергу поділяється на підтипи, що стосуються створення цифрового контенту, інформаційної грамотності та комунікації і за цими підтипами й категоризуються як ознаки відкритої науки.

Аналіз і візуалізація
даних.

Метадані;
Поєднані дані.

Проведення онлайн
заходів, краудсорсинг,
залучення громади

Розповсюдження
результатів дослідження
через соціальні медіа.

Бібліометрія,
альтернативні
метрики.

Нові стратегії публікацій
відкритого доступу;

Політика відкритого доступу та
ліцензування

Копірайт та інтелектуальна власність у
цифровому середовищі

Академічна етика, знання
законодавства із захисту
персональних даних

Відкриті
ліцензії

Відповідальний підхід
до проведення
досліджень та введення
інновацій

McCaffrey, Ciara, Meyer, Thorsten, Riera Quintero, Clara, Swiatek, Cecile, Marcerou-Ramel, Nathalie, Gillén, Camilla, ... Egerton, Frank. (2020, March 10). Open Science Skills Visualisation - Visualisation des compétences en science ouverte. Zenodo.
<http://doi.org/10.5281/zenodo.3949412>

СПІЛЬНА
ДЕКЛАРАЦІЯ
ПРИНЦИПІВ
ЦИТУВАННЯ
ДАНИХ

Повторне
використання
даних - цитування
пакетів даних

8 принципів від Data Citation Synthesis Group

- 1 Importance - важливість
- 2 Credit and Attribution – атрибуція, визнання
- 3 Evidence - доказ
- 4 Unique Identification – унікальний ідентифікатор
- 5 Access – доступ
- 6 Persistence - постійність
- 7 Specificity and Verifiability – специфікація та верифікація
- 8 Interoperability and flexibility – інтероперабельність та гнучкість
- <https://www.force11.org/datacitation>

важливість

- Дані є такими самими продуктами дослідження як і наукові статті і мають бути цитовані за тим же принципом

Атрибуція, визнання

- Інструменти цитування даних повинні забезпечувати належне цитування даних та згадування усіх розробників, причетних до створення пакетів даних

доказ

- У разі, якщо гіпотеза залежить від даних, відповідні дані повинні бути процитовані

Унікальний ідентифікатор

- Цитування даних повинно відбуватись на основі постійного та незмінного методу для ідентифікації, машинно розпізнаваного та визнаного світовою науковою спільнотою.

Доступ

- Цитування даних повинні забезпечити доступ до даних та відповідних метаданих, документації, кодів та інших матеріалів, що сприймаються як людьми, так і технікою з метою інформованого використання зазначених даних.

ПОСТІЙНІСТЬ

- Унікальні ідентифікатори, метадані та їх розташування мають бути постійними і перевищувати строк існування самих даних

Специфікація та верифікація

- Цитування даних повинні забезпечити ідентифікацію, доступ та верифікацію визначених даних, що підтверджують гіпотезу. Цитування або метадані цитування повинні містити інформацію про походження та закріплення, достатню для проведення верифікації того, що дата створення, версія, порція завантажених даних відповідає набору даних, що був процитований у роботі.

Інтероперабельність та гнучкість

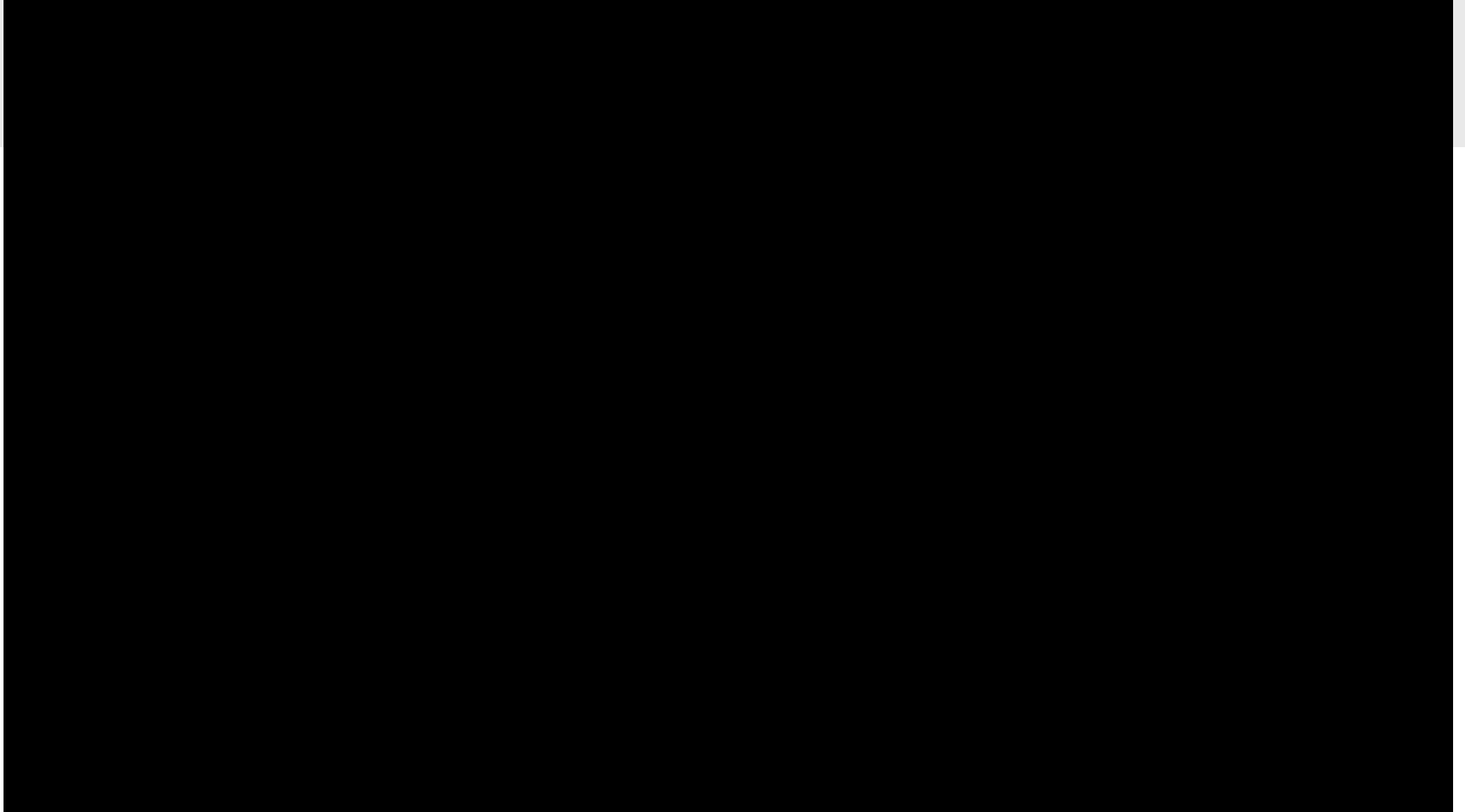
- Метод цитування даних повинен бути достатньо гнучким, щоб забезпечити варіативність підходів у різних наукових спільнотах, проте у той же час не відрізнятись докорінно, щоб не порушити інтероперабельність цитування даних відповідно до загальноприйнятих норм.

The Future of Research Communications and e-Scholarship

Приклад використання даних

Приклад цитування даних

Thank you!

chukanovaso@ukma.edu.ua